

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta pedagogická
katedra pedagogiky
PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta práce – Hodnocení vedoucí/ho práce)

Práci předložil(a) student(ka): Martina Pelikánová

Studijní zaměření: Předškolní a mimoškolní pedagogika, obor Učitelství pro mateřské školy

Název práce: Analýza současné knižní nabídky pro děti raného věku

Oponent práce: PaedDr. Ivana Bečvářová, Ph.D.

Vedoucí práce: Mgr. Eva Koželuhová, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE:

Cílem bakalářské práce je *analyzovat tuzemskou nabídku knih pro děti raného věku u zvolených nakladatelství a jejich vývojové trendy.*“ Cíl by mohl být definován přesněji, pregnantněji a konkrétněji, neboť nejde o veškerou tuzemskou nabídku, ale analýza se týká jen vzorku subjektů, nejspíše s cílem pomoci učitelům se orientovat v rozmanité knižní nabídce na trhu. Zajímavé by v návaznosti na tuto práci bylo zkoumat, jaké texty a publikace se v mateřských školách reálně využívají a s jakými výsledky, neboť nelze tvrdit, že „...je třeba využívat pro rozvoj čtenářské pregramotnosti odlišné texty, než s jakými obvykle učitelky mateřských škol pracují.“ Doporučuji autorce, aby se vyvarovala takových generalizujících, zobecňujících vět, neboť k tomuto tvrzení nemůže mít dostatek podkladů a čtenář může být uveden do omylu, že všechny učitelky mateřských škol využívají pro věkovou skupinu 1-3 roky nevhodné texty. Nicméně téma práce je zajímavé a může být inspirativním východiskem pro výběr a nabídku publikací v předškolním vzdělávání, zejména pak konkrétní analýza jednotlivých publikací.

Postrádám informaci, kolik nakladatelství autorka celkem oslovila či jaké byly parametry výběru zkoumaných subjektů. Dále si stavím otázku, proč porovnávat vývojové trendy a produkci nakladatelství a využívat ocenění knih jako vodítko kvality textů. Porovnání produkce i ocenění jednotlivých knih pomůže samozřejmě orientovat se v rozmanité knižní nabídce předškolního vzdělávání, ale nemůže být metodickou zárukou kvality a následných doporučení pedagogům. Nicméně tuto heuristickou snahu popsat současnou knižní nabídku pro děti předškolního věku pokládám za užitečnou.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část, byť formálně čtenář tento fakt nepostihne, neboť teoretická část je označena jako kapitola 2 a má rozsah jedné stránky, další kapitoly 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 měly být zřejmě podkapitolami teoretické části, ale jsou zaznamenány jako další rovnocenné části práce. Praktická část má číslo 10, ale také její obsah tvoří pouze s. 31, ostatní části – cíl empirického šetření, metodologie, výzkumný soubor, výsledky šetření mají opět samostatné číslování. Věřím, že jde o formální a metodologickou neobratnost.

V teoretické části definuje autorka základní pojmy v kontextu dané problematiky. V kapitole 3 *Vývoj dítěte od prenatálního do předškolního věku*, podkapitole 3.1 *Prenatální období* není jasný záměr autorky, neboť pouhý biologický popis období není vztažen k dané problematice

bakalářské práce a je nadbytečný. Ostatní vývojové fáze jsou charakterizovány v kontextu čtenářské pregramotnosti, ale jen v malém poměru sdělených informací.

Další částí tvoří žánry dětské literatury a typy knih pro nejmenší děti. Trochu násilně pokračuje autorka kapitolou *Historie nakladatelství pro děti po roce 1945*. Následující kapitolu *Současná nakladatelství v oblasti literatury pro děti a mládež* by bylo možné spojit s předchozí kapitolou. Za inspirující považují kapitolu 9 *Oceněné a doporučené knihy pro děti v raném věku*.

Empirická část deklaruje empirické šetření kvalitativního charakteru, postavené na vícepřípadové studii čtyř nakladatelství s knižní nabídkou pro děti předškolního věku. Přitom autorka využívá ale techniky kvantitativního výzkumu pro zjištění poměru knižní produkce pro děti od 1 do 3 let ve srovnání secelkovou produkcí nakladatelství v průběhu 5 let (2016-2020). Autorka uvádí, že ke zhotovení využila interních dat tří nakladatelství, u čtvrtého využila manuální sběr dat z webových stránek. Cíl empirie je totožný s cílem bakalářské práce, stanoveny byly výzkumné otázky, které by zasluhovaly promyšlenější formulaci s odkazem na cíl výzkumu. Ani výsledky šetření nejsou přehledné, nebo chybějí vůbec. V textu najdeme odkaz na grafy č. 23, 24, 25, 26, 27, 28, ale tyto grafy čtenář objeví v přílohách (bylo by dobré v textu na tuto skutečnost upozornit). Závěr práce pak vyznívá vágně. V podání autorky jde o shrnutí, jak práci psala. V závěru práce by ale mělo zaznít, co autorka zjistila, shrnout výsledky výzkumu a jejich význam pro pedagogickou praxi.

Pozitivní hodnota práce spočívá v heuristickém přístupu autorky a ve snaze analyzovat a komparovat v rámci případové studie. Práce obsahuje seznam použité literatury a internetových zdrojů, seznam grafů. Obsah práce ještě splňuje parametry bakalářských prací.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA:

Předložená práce je méně přehledně strukturována a vykazuje nedostatky ve formátování, zarovnávání textu, využívá náhodných odstavců, číslování celků (viz obsah 1 – Úvod, 2 *Teoretická část – jen s. 7*, 3 *Vývoj dítěte od prenatalního do předškolního věku...atd.*), podřazenost a nadřazenost textu není řešena, také víceúrovňové číslování v obsahu a v celé práci je řešeno chybně a zbytečně složitě (např. závěry empirického šetření), vede tak k nepřehlednosti a nejasnostem. Také číslování úvodu, závěru, resumé, seznamu zdrojů a příloh je matoucí.

Autorka odkazuje na použitou i citovanou literaturu v odpovídajících mezích této kvalifikační práce, bibliografické údaje v seznamu použité literatury mají drobné formální nedostatky. Práce vykazuje dále stylistické neobratnosti, závažnější gramatické chyby - shody podmětu a přísudku (*tituly vytvářeli, přišli na řadu knížky pohádek, invaze vojsk a normalizace zakonzerovali, produkci doplňovali i další nakladatelství – s. 18, budu se věnovat nakladatelstvím, které – rozumějme která – s. 18 atd.*) i terminologické nesrovnalosti (*malé a předškolní děti, u malého dítěte – s. 13*). Některé názvy jsou v uvozovkách, některé ne. Doporučuji sjednotit odlišení názvů např. kurzívou, stejně jako přímé citace.

Autorka využívá citově zabarvená slova a někdy příliš subjektivní úhel pohledu bez porovnání zdrojů a názorových polemik, např. v kapitole *Historie nakladatelství pro děti po roce 1945* (viz obsahové zpracování) nelze převzít jeden názorový úhel pohledu místo vyváženého a nestranného popisu dané situace. Také popis jednotlivých grafů by měl být jednoznačnější a formátově sladěn.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Bakalářská práce ještě odpovídá požadovaným normám těchto kvalifikačních prací. Opírá se o relevantní zdroje a vlastní empirii, zřejmě i vlastní pedagogickou praxi. Předložená práce je méně přehledně strukturována, je rozdělena do mnohých kapitol a podkapitol, vykazuje

nedostatky ve formátování, zarovnávání celků, nadpisů, číslování celků, ale také závažnější gramatické chyby a stylistické neobratnosti. Další nedostatky jsou v rovině metodologické. Postrádám shrnutí výsledků šetření a jejich aplikovatelnost do praxe.

Za hlavní přínos práce považuji snahu analyzovat knižní nabídky jednotlivých nakladatelství a doporučení zajímavých knih pro předškolní vzdělávání.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- Tvrdíte, že je zapotřebí využívat pro 2-3 leté děti odlišné texty, než s jakými se obvykle v mateřských školách pracuje. S jakými texty se tedy „obvykle pracuje“? A jaké texty byste zvolila Vy pro práci s dětmi 2-3letými a 5-6 letými? V čem je jejich odlišnost?
- Podle jakých parametrů jste výzkumné subjekty (nakladatelství) vybírala? Kolik jste jich celkem oslovila?
- Jaký literární žánr dětské literatury Vás nejvíce zaujal a proč? Jaký dětský autor Vás nejvíce zaujal? Jakou dětskou knihu jste v posledním roce četla a doporučila byste ji kolegům učitelům v MŠ?
- Vysvětlete, prosím, kdo je „malým dítětem“ a kdo „předškolním“? Toto tvrzení uvádíte na s. 13.
- Na s. 17 uvádíte, že edice *Knižnice pro nejmenší*, *Knižnice pro národní školy* a *Knižnice pro národní školy* jsou „schematické, šedivé a pro děti nezáživné“. Můžete toto tvrzení konkrétně dokázat, popř. vysvětlit, proč tak soudíte? Nebo jste citovala názor někoho či máte osobní zkušenost?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

Dobře

V Prachaticích, 5.9.2021

PODPIS:

PaedDr. Ivana Bečvářová, Ph.D.